

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Dominec'a.	
Pretiulu de prenumeratiune:	
pre annu intregu	6 fl. v. a.
„ diumetate de annu	3 fl. v. a.
„ patrarin de annu	1 fl. 50 cr.
Pentru Roman'a si strainetate:	
pre annu intregu	9 fl. v. a.
„ diumetate de annu	4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se antiecipe.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

Nr. 1326.

Epitr. 421.

Catra toti domnii protopresvite:ri de sub Consistoriulu Aradanu.

Facendu-se aicia intrebarea: cá déca cutare sinodu parochialu conformu normativei din cerculariulu consistorialu de datulu 9 Iuliu 1870 ^{Nr. 774.} _{Epitr. 25.} esaminédia ratiuciniel bisericesci si aflandu-le corecte, dá epitropiei parochiale prescriulu absolutoriu, — ce este de facutu atunci, candu buua óra concernintele protopresviteru séu emisulu seu cu ocaisiunea suprarevisiunei si licuidarii totu a acelora-si ratiucinie totusi ar descoperi dificultati, la care intrebare din partea consistoriului diecesanu in legatura cu dispusetiunile proviedute in ordinatiunea de datulu 27. Iuliu a. c. ^{Nr. 1012.} _{Epitr. 324.} spre orientarea concernintiloru domni protopresviteri se notifica urmatóriele:

1. Absolutoriulu asupr'a ratiucinieloru bisericesci depuse de catra respectivele epitropii parochiale numai atunci se póte enuciá din partea concernintelului sinodu parochiale, dupa ce epitropi'a si-a prezentatu déjá ratiuciniulu comitetului parochialu si acest'a esaminendulu conformu §. 23. p. 11. alu statutului organicu, — l'a aflatu de corect; apoi dupace comitetulu parochialu a substernutu ratiuciniulu sinodului parochialu si acest'a censurandulu de nou, si aflandulu far' de dificultati, — l'a aprobatu.

2 De sine se intielege apoi, cá afara de responsabilitatea epitropiei respective, — prescisa prin §. 27. pt. 2 din stat. org. atátu comitetulu cátu si sinodulu parochialu respectivu remane responsabilu pentru veri ce dificultati ce le-ara descoperi supletorialminte concernintele protopresviteru séu emisulu seu cu ocaisiunea revisiunei si licuidarii ratiucinieloru amintite in pun-tulu precedinte; fiindu apoi a se dilucidá si chiarificá dificultatile subversante in intielesulu instructiunei din cercularulu susu atinsu.

3 In asemenea modu cadu in responsabilitatea concernintelului protopresviteru tóte dificultatile ce se voru descoperi mai tardiu in acelea ratiucinie, cari le au censuratu si licuidatu odata protopresviterulu séu emisulu seu superficialu si despre cari epitropiei parochiale s'a datu absolutoriu. —

Aradu, 7. Septemvre 1872.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALA.

Institutulu teologicu gr. or. romanu din Aradu.

De amu dispune de unu fondu de câte-va milióne, atunci nu s'ar pófti ca se desbatemu mai departe cestiunea acestui institutu, si credu cá nici n'ar fi venitu la tapetu pentru desbatere publica, ci toti amu fi fostu pentru decisiunea sinodului eparchialu din anulu 1870. in contra carei-a se face vorba in nr. 2. alu foii „Lumina.“

Dara aceea e o decisiune interesanta chiaru pentru ajungerea scopuriloru nóstre generali, si nu trebuie se o nimicimu numai cu o trasura de péna. Toti simtimu si scimu neajunsurile cu cari ne luptám, dar' pentru aceea

nu trebuie se desperám; se mai cugetám a supr'a acestui obiectu, cáci nu suntemu in ultim'a stare; mai avemu inca teologi absoluti in restantia destui, cari siedu mai fara nici o ocupatiune, asteptandu parochii vacante. Afara de acést'a, déca tocmai ne ar ajunge lips'a óre candu-va potemu face abatere dela acea decisiune, si atunci intr'unu anu se potu primí atáti teologi, in cátu se le suplínésca parochiile devenite vacante dupa 10 ani.

Dara pana nu ni-e asia de lipsa, se nu ne abatemu de la o lege buna, care numai pentru lipsele nóstre nu o potemu tiené, dara nu pentru cá nu amu simti necesitatea.

Luandu-se in consideratiune seriósa, cestiunea acést'a e o cestiune de viétia pentru noi romanii. Éta cum:

Ne plangemu, — si cu totu dreptulu — cá nu avemu barbati cari se se ocupe de literatura; nu avemu ómeni inteleginti credintiosi, cáci mai toti-su siliti a primí oficie dela guvern; nu avemu clasa de midilocu, si in urma nu avemu poporu inteligentu si ne coruptu etc. Aceste tóte nu le avemu, inse ni sunt de lipsa si trebuie se le avemu.

Se lasámu dara ne atinsa decisiunea sinodului eparchialu din anulu 1870. prin care se pretinde 8 clase de la cei ce voescu a intrá in institutulu teologicu; si se ni tocminu trebile asia ca se nu fuga de teologia cei ce au absolvatu 8 clase, ci inca se vina prè multi, ca si dintre aceia se se póta alege cei mai buni si mai apti.

Dara cum vom poté face acést'a? Éta cum:

Se organisámu parochiile astu-feliu, ca prin aceea organisare se se faca posibila imbunetatirea starei preotiesci pretotindene; inse asia ca preotulu se nu aiba a se tocmi la tóta ocaisiunea cu poporénulu seu pentru stóle si biru, dupa cum e in usu astadi; cáci numai atunci se va face preotulu ne aternatoriu dela poporénulu seu si numai asia va poté fi preotu adevératu si plinitoriu de chiamarea sa; dara aceea imbunetatire séu dotatiune se fia cuviintiósá starii sale, mai pe scurtu disu, preotulu se fia Domnu in oficiulu seu, casí ori care oficiantu de statu. Imbunetatiésca-se starea preotimei de astadi, se vedeti cum vom avé teologi cu 8 clase destui si inca de cei mai apti dintre tinerii nostri, si se vedeti apoi cum vom avé si barbati cari se vor ocupá de literatura, se vedeti cum vom avé barbati credintiosi pentru causele nóstre de tóta specialitatea, si se vedeti atunci cum vom propasi in tóte afacerile nóstre, cáci atunci si numai atunci vom avé aceea ce ni trebuie se ni lipsesce astadi, atunci si poporulu se va portá cu totul alteum cu preotulu seu, cu pastoriulu adevératu.

Cumca cum s'ar poté face mai favorabila starea preotimei, nu e vre-unu capu de opera, trebuie numai ómeni cari cunoseu din fundamentu starea de astadi a preotimei si insusirea poporului, inse aceea se nu fia nici prè optimisti, dara pesimisti si mai pucinu, cáci pesimistulu e desperatu de diumetate si cu elu nici candu nu vei ajunge nici unu scopu.

Despre modulu acestei imbunetari s'eu dotatiune preotiesca voiu vorbi alta data, acum'a mi-ieu voia a face numai o propunere care dupa parerea mea ar fi unu midilocu la dotatiunea preotiloru si totu odata e de necesitate imperativa si ar trebui se se faca macar se fia preotimea nostra ori catu de bine dotata.

Preotului dice poporulu parinte, si ori-ce necasu i-se intempla, elu alerga la preotu; de e cineva morbosu, vine si cere sfatulu lui; merge preotulu la elu a casa, ilu vede pre bietulu morbosu chinuindu-se si nu pote se-lu ajute, macar ca de multe ori e asia feliu de morbu, la care forte usioru s'ar pote ajutorá, inse nu e cine, caci pre elu inzedaru ilu vei mena la medicu, caci aceea nu o face, mai alesu din doue cause: a) pentru ca mediculu de comunu e: jidovu, nemtiu seu unguru si nu se pote intielege cu elu dupa placu; b) nu are incredere in elu pentru ca nu e de legea lui, dicendu ca: cum mi-va da mie lecuri bune acel'a, care nu e de o lege cu mine si caruia nu-i pesa de vieti'a mea, si alte mai multe inchipturi chiaru si drepte au ei despre doctori, si asia mai nici o data nu-i potescu la bol'a loru; din aceste consideratiuni preotulu ar trebui se fia si medicu — doctorulu suflatoru si a trupuriloru — si propunerea mea e acest'a: *ca la institutulu (institutele) nostru teologicu se se deschida o catedra pentru unu profesoru de medicina si asia teologii se invetie si medicin'a in cei trei ani, ca baremu bolele cele mai comune se le pota ajuta; se scia barem chirurgi'a, pentru ca unu chirurgu cu esperientia si diligintia de multe ori pote sci mai multu de catu unu doctoru leniosu.* Si eta prin acest'a mantuimu poporulu de superstitiuni, de bobone si de descantace, si totu odata dobandimu unu midilocu pentru imbunetatiunea starii preotiesci; pentru ca deca se va mai imbunetati cam pe diumetate dotatiunea de acum'a ca la preotu, era ca la medici comunali se li-se mai adauga unu onorariu acomodat, eta preotimea e dotata cuviintiosu. „Nu e bunu se nu se pota strica, nici reu se nu se pota tocmi“, se nu stricamu noi dara ce e bunu, ci mai bine se tocmimu ce e reu. **Mihailu Sturz'a** preotu.

La cestiunea Institutului pedagogicu din Aradu.

Mai multi, anca si in alte diurnale, au vorbitu la acesta cauza inciatu de redactiunea „Luminei“, toti cu nisuinti'a, ca din acele debateri se resulte realisarea unei opere, carea se produca invetatori capaci pentru invetiamentulu modernu si corespondiatori cerintiloru seclului presinte.

FOISIÓRA.

Despre alegerea episcopiloru si presviteriloru in timpurile antice.

Mai mainte de a intrá in disertatiune despre atari alegeri, am se atingu unele canone referitorie la aceste alegeri:

Can. 1. apost. dictedia „Episcopulu se se hirotonesca prin doi seu trei eppi.“; la care canonu Ioanu gura de auru, Zonara si Valsamonu observedia, ca aci se intielege nu numai consecrarea ci si alegerea eppulu prin radicarea maniloru.

Can. 4. alu adun. I. ecumenice dela Nice'a dice „Piesce care eppu se se alaga de catra toti eppi din aceea-si mitropolia; inse deca nu s'ar pote toti infacisid, dreptu calea rea seu alta cauza momentosa, atunci aceia debue se dee in scrisu votulu loru ca dupa numerarea voturiloru se se pota celu alesu hirotoni, dupa ce ilu va intari mitropolitulu concerninte.“

Can. 5. alu adun. dela Laodichi'a dictedi'a: „Nu se cade ca se se faca hirotoniile in presinti'a ascultatoriloru.“

Nici unulu dintre antevorbitorii mei nu s'a pronunsiatu cu multumire de starea actuala din institutulu nostru pedagogicu si toti vedu ca asia cum este, nu este bine, si ca asia nu ajungemu la rezultatulu doritu. Fiacarele propune dar reformarea lui. Reformarea institutulu pedagogicu este dorinti'a nostra comuna. Modulu cam se se intemple acesta reformare este ceea, ce pretinde debateri specifice, si catu se pote mai numeroase, ca apucandu-ne de lucru — fiindu cestiunea analisata — se nu damu de pedice seu se nu reformamu asia, ca oper'a nostra se remana fara productiu, seu se produca fructu mancu seu chiar nefolosibilu ori periculosu.

S'a observatu nainte de acest'a, ca numerulu candidatiloru de invetatori pe di ce merge cresce, si ca multi dintre aceia sunt siliti a remane timpu mai indelungatu fara aplicatiune: pentru aceea sinodulu eparchialu candu a adusu decisiunea ce prescrie calificatiunea de primire in institutu a cugetatu ca va contribui multu la redicarea invetiamentulu, si judecaudu nepreocupati, fiacare trebuie se marturiscesca, ca acesta mesura este unu factoru principalu si neincungiuratu de lipsa, candu e vorb'a de inaintare. Dar esperinti'a de unu anu ni aréta, ca acesta decisiune n'a produsu rezultatulu doritu. Si pentru aceea credu unii ca caus'a acesteia ar fi insasi decisiunea, pledéza in contra ei si dicu, ca ar trebui se se modifice si se se primésca in pedagogia ca mai nainte. Si eu credu ca acesta decisiune nu pote fi permanenta si ca trebuie se se modifice cu timpulu, dar pentru impregiurarile de adi pote sta, ba anca e necesaria, si stergerea seu reducerea ei ne-ar trenti napoi unde amu fostu, pentru ca numerulu pedagogiloru absoluti era s'ar mari si apoi retacirea cea de pe urma ar fi mai rea de catu cea de mai nainte. Lasa se ne constringa lips'a acestor'a la modificarea decisiunei.

Ca n'a produsu pana acum rezultatulu doritu, nu jace in insasi decisiunea acest'a, ci in lips'a celor'a lalte dispusetiuni, ce sunt in legatura strinsa cu ea. Nu sunt pentru aceea slabi elevii primiti in institutu dupa prescriesele decisiunei amintite, ca au scoli mai multe, si ca au invetiatu pana aci mai multu, ci pentru ca de presinte — in pedagogia — nu invetia nemica. Unde amu ajunge cu judecat'a si cu lucrurile nostre, candu amu consimti cu cei ce afirma acesta scadere? ! . . atunci d. e: ar trebui se se aduca decisiuni, prin cari se se eschida dela pedagogia cei cu calificatiune mai nalta, si altele.

Institutulu pedagogicu, era nu institutele gimnasiale seu reale, — are detorinti'a se califice pedagogi, pentru aceea deca celu ce absolve cursurile pedagogice nu devine invetatoriu capace, institutulu pedagogicu i-se imputa cu atatu mai vertosu, ca din partea sinodulu eparchialu s'a dispusu deja, ca in acestu institutu se intre elevi cu calificatiune barem din studiele elaseloru inferi-oro gimnasiale seu reale.

Argumentele: — ca asia se resolvéza la pedagogia numai studentii cei slabi din gimnasia si scóle reale si ca de ora ce n'avomu gimnasia si scóle reale romane, cei din celea straine nu se potu califica de invetatori buni, — sunt forte slabe pentru de a combate salutea decisiunei sinodale. Avemu esemple, ca pedagogi absoluti, cari au absolvatu si câte 2—3 clase gimnasiale, devenindu invetatori, din partea consistoriulu nostru fusera provediuti cu laudatorie pentru capacitatea loru pe terenulu in-

Can. 13. Laod. dice: „Glótele nu potu alege si asiedia pre cineva de preotu seu eppu ci numai cei ce au dreptu de votisare.“

Can. 3. alu adun. VII. ecum. dictedia „Alegerea vre unui eppu presviteru seu diaconu intreprinsa de catra stepanitorii lumeni, e nevalida, si atare alesu se depune si se escomunica impreuna cu toti cei ce se cumineca cu densulu; caci alegerea de eppu debue se se faca prin eppi aceleiasi provincie, si apoi prin mitropolitulu a se intari.“

Can. 1. alu adun. II. dela Constantinopolea dice: „Dupa c. 4. alu adun. ecumen. dela Nice'a, nu e iertatu a se hirotoni cineva de eppu numai de catra doi eppi, ci se receru trei eppi.“

Luandu dara in consideratiune, ca cea d'antia hirotonire (punerea maniloru) s'au intemplatu cu apostolulu Mathi'a, candu rogandu-se apost. Petru contra Domnulu dicendu: „Tu Dómne, celu ce scii inimile tuturor'a, aréta dintre acesti doi (Varsava si Mathi'a) pre unulu, pre care ai alesu!“ si ca dandu loru sorti, sórtea au caduutu pre Mathi'a (fapt. apost. cap. I. versu 24. si 26.) luandu in consideratiune, ca servindu Domnulu st. parinti din Antiochi'a Simonu, Luciu Chirineulu si Manailu, au deschilinitu pre Varnav'a si Savelu (Pavelu); si ajunandu si rogandu-se au pusu manile pe ei, si i-au dimisu — hirotonitu — (fapt. apost. c. XIII. v. 1—3.) asia dara ca in ambele casuri nu i-au alesu poporulu; luandu in consideratiune ca in timpii apostolici nu era diferinti'a de astadi intre presviteri, eppi si mitropoliti, caci toti erau ase-

vetiamentului: A particulari ad universale non valet consequentia, asia si aci pentru pucinele exceptiuni ce potu obveni, se nu condemnãmu întregulu.

Apoi pentru cã nu avem gimnasia proprie nationale, elevii ce studiãza in celea straine nu potu deveni invetiatori cu simtiuri bune nationale. In rigorea acestui principiu amu deveni cu timpul se oprimu cu totu intrarea tinerilor romani din institutele straine in pedagogia nãstra. Retacimu, cãci avem barbati, cari tãte studiele le-au facutu in institute straine, dar simtiescu si lucra romanesce. Ceea dar' ce trebue se se reformeze, modifice, nu este decisiunea sinodului eparchialu, ci insusi institutul trebue se se acomodeze eleviloru sei. Vomu avã invetiatori cu simtiuri nationale, dẽca in pedagogia se va tienã cu scumpetate la istoria nationala, cãci prin aceea cunoscendu caracterele nãstre nationale, se va aprinde in animele eleviloru — foculu virtutii romane.

Asia suntemu si cu institutul teologicu. Ceea ce am disu despre pedagogia, voiescu a o intielege si despre teologia. E in tocmai asiã de corespundatoriu si decisulu sinodului eparchialu referitoriu la primirea teologiloru. Are se se reforme institutul pedagogicu, nu pãte remanã asia celu teologicu. Reformarea acestoru dõue institute trebue se se întemple cãtu mai curendu si dẽca s'ar potã de odata. Aceste institute mai corespundatoriu cerintelor nãstre spirituale si materiale au se fia impreunate. Avemu se crescemu totu in acel'asi institutu pedagogi si teologi. Atunci nu vomu avã nevoia de a prescriã calificatiunea celoru ce dorescu a intrã in acestu institutu, va fi destulu dẽca se vor supune unui esamenu de primire. Vor face cursurile pedagogico-teologice d. e. de 5 ani; dupa absolvire se vor aplicã fara exceptiune de invetiatori, si cei cari dupa unu restimpu de praca vor reportã unu esamenu de calificatiune, se vor declarã apti pentru preotia si apoi se vor potã si inaintã la acea demnitate. Asia apoi vom avã ceea ce dorimu astadi.

G. Serbu.

Proiectu de lege nou

despre universitatea científica regẽsca in Clusiu.

§. 1. In Clusiu se infintieãza universitate científica regẽsca ungara.

Academi'a regẽsca si institutul medico-chirurgicalu din Clusiu se desfiintieãza.

§. 2. Pana atuncia, pana candu invetiamentulu la unversitate se va regulã prin lege deosebita, — regulele, cari sunt in vietia de presinte la universitatea din Pest'a au valõre si pentru acẽsta universitate, in cãtu in acẽsta lege nu se face alta dispusetiune.

Pana la aducerea legi susu atinse regulele ulterioare, cu ascultarea facultatiloru universitatii, le va stabili ministrulu de instructiune publica.

§. 3. Acẽsta universitate se imparte in patru facultati, si adeca:

- 1) facultatea de drepturi si a sciintelor de statu,
- 2) facultatea de medicina,
- 3) facultatea de filosofia, limba si istoria,
- 4) facultatea de matematica si de sciintie naturale.

menea; luandu in consideratiune can. 13. alu adun. loc. din Laodichi'a, unde se dice: cã glõtele n'au voia sã faca alegerea celor'a ce au a se asiedia in preotia, si cã dreptu Gratianu si Isidoru sub numele de: glõte se intielegea poporul lumẽnu, — debue se concludemu ceea ce au insemnatu si ilustrulu *Van-Espen* la acestu canonu: „*nequaquam dubitandum, quin hujus canonis facta ab Isidoro versio plurimum contribuerit ad excludendum populum ab electione eorum, qui sunt ad sacerdotium provehendi, tamque ad solum clericum transferendum.*“ adeca: nu e nici o dubietate, cã prin versiunea acestuia canonu facuta prin Isidoru, multu au contribuitu la eschiderea poporului dela alegerea acelor'a, ce au a se naintã la sacerdotiu, strapunandu-se acea alegere la singurul cleru; luandu-se in consideratiune, cã in contra asiedimentelor apostolice sub decursulu timpului la alegerea eppului lumẽniãi aveau mare influu, si prin aceea de multe ori se faceau mari turburari, din care cauza prin can. 5. dela Laodichi'a s'au opritu influusulu lumẽniloru, ce se vede si din splicarea acestui canonu in *Pudalioni* unde se dice: *mai bine se nimeresce, cã la alegerea eppului nu debue a fi lumeni!* luandu in consideratiune cã canõnele laodichiane s'au aprobatu prin can. 2. alu adunarii VI. ecumenice; luandu in consideratiune, cã la can. 4. alu adun. I. ecum. *Van-Espen* insemnãdia: cumca din acea cauza se core votisarea in scrisu dela toti eppi, cari nu s'au potutu presentã, ca se nu veda a fi pe furisulu veritu atare eppu in beneficiulu

In legatura cu aceste dõua din urma se infintieãza o preparandia de professori gimnasiali.

§. 4. Facultatile de sciintie in afacerile interne formẽza cãte o corporatiune independinte un'a de alt'a egalu indreptatita si de sine statatõria sub presidiulu decaniloru alesi prin ele.

§. 5. In fruntea facultatiloru sta senatulu uiversitatii, a caruia presiedinte e rectorulu universitatii.

De competinti'a lui se tiene pertractarea si superarea afaceriloru de administratiune si corporatiune a facultatiloru.

§. 6. Profesorii ordinari si estraordinari, docentii si suplintii de professori au salariu anualu sistemisatu, profesoriloru privati compete numai didactrulu prelectiuniloru lor.

Inse ministrulu de instructiune publica pãte accordã la opiniunea facultatii respective esceptionalminte unu premiu anumitu aceloru professori destinsi, cari propunu unu atare studiu, a caruia propunere in interessulu invetiamentului scientificu este de doritu dẽra dupa natur'a studiului la putieni ascultatori potu contã, sãu acelor'a, a caroru aplicare este de doritu.

§. 7. Profesorii ordinari si estraordinari cu ocaziunea primei organisari a acestei universitati, la propunerea ministrului de instructiune publica se denumescu prin Maiestatea Sa Regele, era suplintii de professorii privati si docenti prin ministrulu de instructiune publica.

Pentru deaumurile ulterioare ale profesoriloru ordinari, estraordinari si ale docentiloru, dupa ascultarea opiniunei facultatii concernite, era pentru suplintii de professori pe bas'a propunerii facultatii se vor face propunerile la Maiestate, respective denumirile.

§. 8. Ministrulu de instructiune publica indreptatiesce la tienearea prelegeriloru private astfelu de individi, cari prin facultatea respectiva s'a dechiaratu de cualificati la docentura privata sãu cari pe cariera scientifica si-au doveditu publice cualificatiunea.

Dẽra dẽca profesorulu privatu in decursu de doi ani nu-si incepe prelegerile, sãu dupa inceputulu aceloru in doi ani de dile barem unu jumetate de anu n'a tienutu prelegere, — indreptatirea aceluia la professur'a privata incẽta.

Professorii privati potu estradã testimonie despre cercetarea prelegeriloru cu asemenea valõre ca si professorii ordinari si estraordinari.

§. 9. Cu ocaziunea deschiderii universitatii didactrulu se va stabili cu privire la impregiurarile esistente, in viitoriu inse atãtu tacs'a invetiamentului cãtu si a rigorõseloru, dupa ascultarea facultatiloru o va stabili ministrulu de instructiune publica.

Facultatile au dreptu a absolvã pre ascultatorii seraci de didactru si de tacs'a rigorõseloru.

§. 10. Acẽsta universitate se va deschide cu inceputulu anului scolasticu 1872/3 si dispusetiunile regimului facute pentru organisarea universitatii se incuviintieãza.

§. 11. Esecutarea acestei legi se concrede ministrulu de instructiune publica.

(„Gaz. Trniewski“) Augustu Trefort m. p.

seu, avem a deduce: cã precum in timpii apostolici asiã si dela adunarea laodichiana in cõce, alegerea eppiloru se facea prin sufragiulu tuturoru eppiloru din o mitropolia, cumca atare eppu alesu, debuia sã ascepte aprobarea de catra concernitele mitropolitu, si apoi se hirotonia (consecra) de catra trei eppi, dintre cari unulu era si mitropolitulu; cãci de'ndata ce acest'a odata l'au aprobatu, nu era indoiãla, cã nu l'ar fi si consecratu, asia dara alegerea eppiloru prin lumeni nu era iertata.

Acẽsta procedura canonica au avutu locu la noi, in Ungari'a, precum la Romani asiã si la Serbi, pana in timpii cei mai recinti; cãci pre eppu ilu alegõa sinodulu eppescu, apoi ilu intaria mitropolitulu, era pre preoti ii alegeau presviterii, desã cu restrictiunea prin Consistorie, apoi ii consecra eppulu concerninte.

Cumca alegerile preotiloru prin presviteriulu întregu eparchialu are o mai mare preferintia morala, se vede de acolo, cã acum'a alegerea eppiloru prin poporu, parte mai mare, nu se face dupa meritele cutarui recurinte, ci dupa placulu õmeniloru, ba de multe ori prin promisiuni neleiale si beuturi.

Meletu Dregheleu.

CONCURSU.

Pentru parochia nou infiintata din *Checea-Romana*, Comitatului Torontatului, se deschide Concursu pana in 14: octovre a. c. avendu alegerea a se tiené in 15: octovre a. c.

Emolumintele acestei parochii sunt: unu sesiune de pamentu constatoria din 32 jugere catastrale, biru si stola dela 350 casi, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a scupa acestu postu sunt avisati a-si substerne recursurile instruite in intiesulu statutului organicu, si adressate catru Comitétulu parochialu din *Checea-Romana* per: *Gyertyamos*.

Checea-romana in 17: Septemvre 1872.

1-3. **Comitetulu parochialu.**

Cu scirsa si invoierea mea: *Meletiu Dreghiciu* m. p. Prof. Thimis.

CONCURSU

Pentru statiunea de invetiatoriu la scól'a triviala confesionala gr. or. romana de nou infiintata in opidulu Buteni, protopopiatulu Buteniloru, se publica concursu cu terminu pana in 10. Octovre a. c. st. vechiu.

Emolumintele sânt 300. fl. si 100. fl. bani pentru cortelu. —

Doritorii de a ocupa acestu postu, sunt avisati a-si trimitte recursele documentate conformu stat. org. si adresate comitetului paroch. — catra dlu protopopu Andreiu Machi in Buteni.

Buteni 14 Septembrie 1872.

1-3. **Comitetulu parochialu.**

in contielegere cu dlu protopop: tractualu

CONCURSU.

Pentru vacant'a Parochia din *Selciv'a* — indiestrata cu emolumintele anoali: 30. jugere pamentu, birulu dela 120. case, si stola indatinata, pana in 14, Octovre a. c. candu se v'a tiené si alegerea.

Doritorii de a ocupa acésta parochia sunt avisati recursurile lor, proviedute conformu Statutului organicu, si adrese de catra Sinodulu parochialu, a le substerne Dlu protopresviteru tractualu alu Lipovei Joanu Tieranu.

Velcivá in 14. Septemvre 1872.

1-3 **Comitetulu parochialu,**

Cu scirea mea Joanu Tieranu m. p. Protop. Lipovei.

Concursu.

Prin decisulu venerabilului Consistoriu Aradanu dto. 31 Augutu a. c. ^{Nru 1291.} _{sc. 304.} nimicindu-se alegerea de invetiatoriu tenuu la 29 Juniu a. c. in comun'a *Covasintiu* la scól'a gr. or. de langa Biserica-cu acést'a se scrie de nou concursu pentru numit'a statiune invetiatorésca, care duréza pana in $\frac{9}{20}$ Octovrie a. c. in care di se va tiené si alegerea. —

Emolumintele sunt:

a) in bani gat'a 350 fl. v. a. — b) 12 cubule de grâu, — c) 6 cubule de cucuruzu, — d) 12 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scól'a. — e) Cortelu liberu cu gradina de legumi, — si f) dela fiescecare iumormentare, unde va fi poftitu 50 cr. v. a. —

Doritorii de a ocupa acestu postu invetiatorésca si vor trimitte recursele proviedute cu Estrasu de botezu, cu atestatu de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea preparandiei séu theologiei, cu testimoniu de calificaciune invetiatorésca cu culculi buni, — éra mai alesu cu documentu despre ace'a; cá densii de mai multi ani se afla aplicati in serviciu practic cu invetiatori publici gr. or. in cá prin desteritatea loru dovedita pe carier'a invetiamentului sunt meritati. —

Recursele adrese comitetului parochialu, sunt de a se trimitte-pana la terminulu prefiptu- Reverendis. Domnu Nicolau Beldea asesoru consistorialu in Világosiu, ca la esmisulu consistoriului in caus'a alegerei de invetiatoriu. —

Covasintiu 19 Septemvre 1872

1-3. **Comitetulu parochialu gr. or.**

in contielegere cu mine: *Nicolau Beldea* m. p. comis. consistorialu in caus'a alegerei de invetiatorie.

Cu tipariul lu ni Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editura diecesei aradano. — Redactoru respunditoriu **Georgiu Popa (Pop.)**

CONCURSU

Se deschide pentru ocuparea statiuniloru invetiatorésca din inspectoratulu Vascului.

1. *Poiéna* cu salariu anualu 80 fl. v. a. 8. bubule bucate, 8. orgii de lemne, 100. portiumi de fenu si cortelu liberu.

2. *Briheni* 100 fl. v. a. 8. cubule de bucate, 8. origii de lemne, 2. mesuri de fasole. 80. de fuióre.

3. *A Verzari* 100 fl. v. a. 8 cubule bucate, lemne 8 orgii.

4. *F. Verzari* casi sub Nr. 3.

Doritorii de a ocupa vre un'a dintre statiunile acestea au a-si asterne recursurile conformu statutului organicu pana in finea lui Sept. subscrisului, fiindu indreptate catra comitetele parochiale. — Criscioru 6. Septemvre 1872

1-3.

Comitetulu parochialu.

Cu invoierea mea: *Petru Bogdanu*, inspectoru cercului Vascon

CONCURSU.

Pre vacant'a statiune invetiatorésca din *Bontiesci*, inspectoratulu Josasiului, cu carea sunt impreunate urmatoriele emoluminte: in numerariu 160 fl; 10 cubule de granu, 6 de cucuruzu; 12° de lemne cortelu; liberu cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru.

Competitorii acestei statiuni au se-si trimitte suplicele inzestrate cu prescriesele documinte si intitulate comitetului parochiale; — la oficiulu inspectorale, scol., rom., gr. or. in Josasielu, per Gurahontz, pana la 1. Octovre v. a. c., in carea di se va tiené si alegerea. — Bontiesci la 29. Augustu, 1872.

In contielegere cu inspectorulu cerc. de scole

1-3

Comitetulu parochiale.

Dein incredintiarea respectivului comitetu parochiale. *Joane Munténu* m. p. Inspectoriu cercualu de scole.

Concursu.

Pentru Statiunea invetiatorésca la scól'a conf. gr. orient. romana din Comunitatea *Maderatu*, Protopresbiteratulu Siria (Vilagos) Cttulu Aradu, carea prin resignarca invetiatoriuului *Georgiu Onea* devenindu vacanta, se publica concursu cu terminulu puna in 14 octovre a. c. st. v. in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani gat'a 200 fl. v. a. 12 orgii de lemne, din care se incaldiesce si scól'a. $\frac{2}{3}$ sessie pamentu estravilamu, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina pentru legumi, 8 fl. v. a. pentru scriptoristice, 15 fl. v. a. pentru unu familiaru la scóla, dela tota ingropatiunea 50 cr. si cortelu bunu liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si trimitte recursurile pana la terminulu susu pusu: documentate cu Testimoniu din Preparandia, si cá au absolvatu celu pucinu 4 clase normale, cu atestatu de calificatiune; si de moralitate, totu odata se poftesce ca se fie cantaretiu bunu, si emininte, aratandu-se in vre-o Dumineca, séu serbatore in s. Biserica, — celu ce va fi cantaretiu bunu, si eminent dupa ce va fi esaminatu in cantarile rituale prin membrii comitetului Parochialu din locu, inca va fi primitu, macaru de nu va avé 4. clase normali. Recursurile se se adreseze Comitetului Parochialu in Maderatu, posta ultima Pancota.

Maderatu 17 Septembrie, 1872.

1-3.

Comitetulu parochialu

Cu scirea si convoirea mea: *Joanu Moldovanu* inspectoru scolaru.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca nou infiintata la scól'a a II-a de intai'a clasa confe. gr. orientala romana din Curticiu cttulu Aradului, protopresbiteratulu Chisi-Ineului, se deschide concursu pana in 1. octovre a. c. st. vechiu candu se v'a tiené si alegerea. —

Emolumintele sunt 400. fl. va. a. salariu anualu, 12. orgii lemne, din care se va in caldi si scól'a, cortelu liberu cu intravilanu de 800°.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt poftiti ase presentá in un'a din dominecele inainte de alegere, séu india alegerei, la Sta Biserica pentru asi manifestá desteritatea in antare, e aru recursele lecte instruite conformu statutului organicu, si adresate comitetului parochiale se le trimitte Inspectorului cercu. D. Georgiu Chirilescu in Chitichaz (Cttulu Bichisiu.)

Curticiu in 1. Septemvre 1872.

1-3

Comitetulu parochialu,